

תמצית דברות קודש של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שב"ק פרשת ויקהל - שקלים תשפ"ד ~ שב"ק פרשת ויק"פ - תשפ"ג

נכתב כפי הבנת הכותבים

[בלתי מוגה - מיוחד לחזרה]

שב"ק פרשת ויקהל - שקלים תשפ"ד

[רבינו שליט"א לא השמיע דברות קודש אצל השלה"ט בליל שב"ק]

של"ם

היא ג"כ לשון אסיפה (כמ"ש שמואל-א טו, ד ו'שמע שאול, שפי' ויאסוף).

והנה האהבת שלום (ד"ה א"י ששת ימים) מביא דברי האר"י הידועים (ליקוטי תורה זכריה) על הפסוק (זכריה יד, ט) 'ביום ההוא יהי"ה וגו', שעכשיו השם הוא י' ה' ו' ה' ולעתיד לבא יהיה השם י' ה' י' ה', והיינו שעכשיו יש יחוד תמידות רק באבא ואמא [חוי"ב] הנרמזים ב' ה' הראשונה שבשם, אבל בהו' ה' האחרונות המורים על ז"א ונוק' [הג"ת נה"י ומלכות] ליכא יחוד כי בז"א מאיר רק הו' קצוות [ולא המוחין של הנרמזים ב' ו' הראשונה, ולא המלכות הנרמז בה' האחרונה], וזה גורם לכך שאינו מאיר גילוי כבודו יתברך למטה כמו למעלה. ובוה נגרם שיש לכל אחד לו כאבים וקושיות משלו, שאינו מבין הנהגת השי"ת, שהיא משום שאין כאן אור הגילוי כמו למעלה. אבל לעתיד לבא נראה הכל בגלוי ויהיה יחוד שלם גם בז"א ונוק' שיאירו בכל הי"ס ויאיר כבודו ית' כאן למטה כמו למעלה, ולא יהיה עוד חסדים וגבורות כמו שיש היום, רק הכל יהיה חסדים גמורים, וכמו שכתב האור לשמים (ד"ה ויקהל משה) בשם רבו הרבי מלובלין זיע"א שהגאולה תהיה מתוך חסדים גלויים בלי שום תערובות דין כלל.

ואת תהיה ע"י משה דוקא שהוא בחי' דעת כנודע, שדעת היא המאחד חסד וגבורה, שכן דעת הוא מלשון התחברות כמ"ש (בראשית ד, א) 'והאדם ידע את חוה'. ובוה נלמד שע"י הנחת תפילין שהיא עבודת ההתחברות עם השכינה הק', יחד עם עבודת הקריאת 'שמע ישראל' במסירות נפש בהתאחדות כל ישראל, אזי זוכים ל'ויקהל משה' שהיא טהרת המקוה ע"י בחי' משה שהוא הדעת של כללות ישראל.

והנה אמרו חז"ל (עי' שמו"ר ל, יג ועוד) שדור המבול היו צריכים לקבל את התורה כדכתיב (בראשית 11) 'בְּשַׁגְ'ם' דהיינו 'מש"ה' כידוע (חולין קלט, ב), שכן דור המבול היו נשמות גבוהות מאד והיה אמור שמשוה

אמרינן בגמרא ברכות (טו, א) שהקורא קריאת שמע ראוי שתשרה עליו שכינה אלא שאין הדור ראוי לכך. המניח תפילין ראוי לגדולה, כמו שנאמר (דברים כה, י) 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך', ותניא ר' אליעזר הגדול אומר אלו תפילין שבראש.

ולכאורה תימה מה פ' 'שאיין הדור ראוי לכך', הרי אם כל הדור מניח תפילין וכל הדור קורא קריאת שמע, האידך יכולים לומר שאין הדור ראוי לכך.

אלא דהנה ידוע שתפילין היא לשון חיבור¹, וגם תפילה היא לשון חיבור כנודע, ובכן צריכים בעת הנחת תפילין להבין זאת ולהאמין שכשזוכים ומניחים תפילין ראוי האדם שתשרה עליו השכינה והוא מדבק ומחבר את עצמו עם בוראו. ואל יתמה האדם 'וכי ראוי אני שתשרה עלי השכינה?' שכן כך היא המציאות שהשכינה שורה עליו!.

וממילא אף אם ה'דוד' אכן מניחים תפילין אבל אם הם אינם מבינים ומאמינים בגודל כחם להשרות השכינה עליהם ע"י הנחת תפילין שלהם זה נחשב שאין הדור ראוי.

ומדברי חז"ל אלו רואים שבכדי שמצותינו ישפיע עלינו רוח טהרה ממרום אנו צריכים לכללות בני ישראל יחד, ע"ד מה שכתב האהבת שלום ועוד ספה"ק, ש'ויקהל' גימטריא 'מקו"ה', ללמדנו שאסיפתן של ישראל היא טהרתן, ושבאופן זה צריך לקיים כל מצוה ומצוה וכמו שאומרים 'בשם כל ישראל'. וזהו גם העבודה בעת קריאת שמע, דהיינו המסירות נפש של כל אחד ואחד מישראל יחדיו בהתכללות אחד, וזהו כוונת 'שמע ישראל' ש'שמע'

¹ כמ"ש (בראשית ל ח) 'נפתולי אלקים נפתלתי', וברש"י 'נתחברתי'.

נישט דא אזא זאך! איך זאל מיך פרייען פאר יענעם? ... דאס זעלבע איז אויך ביי משלוח מנות, מתנות לאביונים, אלעס פאר יענעם, זהו הטרהרה הכי גדול שיש, וכאמור לעיל ש'ויקה"ל' גי' מקו"ה.

וכענין הנ"ל של 'זה לעומת זה' כן נעשה אז בעת המעשה של פורים ש'קימו וקיבלו' בני ישראל את התורה מאהבה אחר שהיו נמצאים במצב כה נמוך מאד שנשאו נשים נכריות ועוד כידוע, ודייקא ממקום שפל ומדריגה שפילה הלז נתעלו עד לדרגת קבלת התורה מתוך אהבה ולבניית בנין המקדש.

כוחות אלו יש בכל אחד ואחד מישראל וצריכים להאמין באותן הכוחות העצומים שיש לנו, שהם כוחות בלתי גבול ובלתי ערך, ושע"י עבודתנו אנו בונים בנין ענק למעלה וכשיבוא הזמן יתגלה כאן למטה במלוא עוזו והדרו וגודל קדושתו, 'אבער יעדער דארף אנהייבן מיט זיך!, גלייבן אז ווען דו ליינסט קרי"ש איז 'ראוי תשרה עליו שכינה', און ווען דו ליינסט תפילין ביסטו 'ראוי לגדולה', ווייל דאס איז די מציאות!.

ובזה נבין מה שדייקא ר' אליעזר הגדול הוא בעל מימרא זו של 'וראו כל עמי הארץ וכו'. שכן יש להבין פירוש 'גדול' שנתעטר בה שמו של רבי אליעזר, ויבואר עפ"י הכתוב (תהלים קמ"ג, ג) 'גדול ה' ומהולל מאד וגדולתו אין חקר', שהקב"ה הוא גדול ולו הגדולה והגבורה, וממילא הדבוק אליו נקרא גם הוא 'גדול'. וזה כוונת אמרם ז"ל על המניח תפילין שהוא 'ראוי לגדולה', דהיינו להיות דבוק עם השי"ת, והיא מהיות שהשכינה שורה על האדם כשמניח תפילין כאשר היא באופן של 'וראו כל עמי הארץ וגו', ובאופן נעלה זה איז לא רק שהשכינה שורה, אלא הקב"ה בעצמו בא לבית המדרש לשמוע הקרי"ש ותפלה שלנו כמו שאמרו חז"ל (ברכות ו, ב) שכשאנו מוציא שם עשרה כעס ואומר 'מדוע באתי ואין איש' (ישעי' נ, ב), ומכאן שהקב"ה בעצמו כביכול בא לשם, וטעם אמרם ז"ל מימרא זו היא בכדי שנבין עד היכן הדברים מגיעים ונאמין בזה.

וכאשר ביארנו עבודת ר' אליעזר הגדול שהיה בבחינת התפילין שהיא דביקות בבורא, נבין אכן את מה שמצינו (סנהדרין סח, א) אצל הסתלקות ר' אליעזר הגדול שהיה עסוק אז אם לחלוץ את התפילין או לא, שכן היה אז ערב שבת והסתלקותו היתה הסתלקות ארוכה כמבואר שם, והיא משום שהיה רוצה ליכנס בשבת עם התפילין וישתנו לבחי' תפילין דקוב"ה ובהם יסתלק לעולמו.

וידוע ש'אל"ה' רומז להששה קצוות, ש'אל"ה' היא ו' פעמים ו' המורה על דינים (עיי' באהבת שלום פר' פקודי), וזהו 'ויקהל משה את עדת בני ישראל ויאמר אליהם, אל"ה הדברים וגו', ש'משה רבינו מסר להם שרק ע"י התכללות כלל ישראל יוכלו להתגבר על הדינים, ואף אחר דברים שאינם הגונים כל כך, מ"מ 'ויקהל משה', בכחו של משה מתאספין בני ישראל [בשבת וכשנבאר] וזו היא טהרתן. ואז

רבינו יתגלה אז ויתן את התורה, אלא שלא היו ראויים לזה מפני שקלקלו מעשיהם, עד שהוצרכו ליטהר בזה שיבא עליהם מבול שהוא ג"כ מקוה טהרה כידוע (עי' תורה אור פר' נח"ה מים רבים), וזה נגרם אכן מאותה סיבה האמור שהיה נשמותיהם גבוהות מאוד, שכן כפי גודל הנשמה כך יגדלו גם הנסיונות, כמבואר אצלנו כמה פעמים ש'זה לעומת זה עשה האלקים' (קהלת ז, יד), ותמיד כגודל הקדושה כך גדול הנסיון, וזהו הזהרת התורה 'לא תבערו אש', שצריכים לזהר שלא יבעור האש במקום שאין לבעור. כי כשעובדים את השי"ת באש ההתלהבות, מתחיל היצר לעורר את האש לדברים אחרים ג"כ מה שיכול לגרום לנפילה רבה. ואכן בזה נפלו הדור המבול לטומאה עמוקה כל כך כי נשמתם גם היתה גבוהה ורבה, וכידוע שהיה להם 'טעכנעלאגיע' גרוע יותר ממה שיש היום ע"ד כוחות הכישוף שלהם (עי' יערות דבש דרוש ד').

כן היה למעשה כשניתנה לנו התורה, שזאת ידוע שבאותן שעות ממש שעשו בני ישראל את העגל נתן הקב"ה למשה את התורה בשמים, ככתוב במדרש (תנחומא תשא ט"ו) שהיה משה רבינו מתייגע על התורה כל אותם ארבעים יום והיה שונה ושוכח, עד שלבסוף ניתנה לו במתנה, וזה היה באותו זמן ממש שעשו ישראל את העגל שכן זה גם היה לסוף הארבעים יום. והענין בזה היא כאמור, שבכל דבר גדול, בא דברים כאלו עמוה. כמו כן מוצאים שדוקא אחר חטא העגל נתגלה הי"ג מדות של רחמים, שלא היה יכול להתגלות רק באופן זה. עוד איתא כענין הזה שאף לבסוף כשניתן למשה לוחות שניות בערב יום כיפור היה לישראל נסיון גדול לעשות עגל כמו בפעם הראשונה, והכל כאמור מחמת גודל הזמן והדור.

ולענינו נלמד שכן גם אנחנו שנותן לנו הקב"ה נסיונות קשים כל כך הרי מוכרח בזה שיש לנו כוחות עצומות להגיע לגדולות ונצורות. וממילא יש לדעת בעת הנחת תפילין וקריאת שמע שלנו ש'ראוי שתשרה עלינו שכינה', שכן בהנחת תפילין זוכים לאותה מדריגה גבוהה כמו בהר סיני. דהנה ידוע שכשאמרו ישראל 'נעשה ונשמע' ניתן להם שני כתרים שהם נקראים 'עֲדָיו' (שמות לג, ד), ובחטא העגל ניטל ממנו אותם הכתרים כדכתיב התם וניתנו למשה. וידוע מה שכתב האר"י הק' ש'משה רבינו מחזיר לישראל את הכתרים בשבת קודש, ואלו הכתרים הם התפילין שלנו בשבת בבחינת תפילין דקוב"ה, שהיא בחינת 'כתנות אור'. שכן התפילין שלנו בחול הם 'כתנות עור' בעי"ן, אבל הכתרים שהם התפילין של שבת שהמה תפילין דקוב"ה הם 'כתנות אור' באל"ף.

דבר זה ניתן לנו ע"י משה רבינו דוקא היות והוא מאחד את כלל ישראל כמ"ש 'ויקהל משה', ואסיפתן של ישראל זהו טהרתן כאמור. וזהו יסוד כל הפורים, מ'לויפט ארום פאר יענעם! ער פרייט זיך אז ער האט געמאכט אפאר טויזענט דאלער, נישט פאר זיך, פאר יענעם! איז וואס פרייסטו זיך? אין אלע שבעים אומות איז

יתחילו להבין הכל.

אלעס וואס מ'דארף צוזאמען, מ'איז זיך מחזק מיט די אמת'דיגע אמונה, נישט ח"ו צו מתלהב מתלהב זיין פינקט פארקערט, נאר מתלהב זיין נאר פארן אייבערשטן, ואז זוכים ל'ביום ההוא יהי'ה', 'ס'ווערט טאקע לעכטיג אין אלע עבודות, וכדברי הגמרא הנ"ל שיש לנו קשר חזק ואמיץ עם השכינה הק'. ואף שהאדם מתקשה בהבנת עומק הדברים אלו ומקשה 'או איך וועל זאגן קרי"ש איז 'ראוי שתשרה עלי שכינה'? אבער דאס איז די מציאות! און אויב מ'זעהט אידן היינט מיט אזאנע שווערע נסיונות, איז קלאהר אז ס'איז אמת, און נאר אזוי טאקע קען מען אנקומען צו מדריגות נפלאות'.

וכפרט מאיר הארה זו כשמניחים תפילין כאמור, וכמ"ש (אסתר ח, טז) 'ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר', ודרשו חז"ל (מגילה טז, ב) שקאי על תפילין. ובכן ראה שאותיות אלו (ק"ה) הן היפך האותיות של החטא הידוע, ובזה זכו ישראל בימים ההם שכל הקליפות נכנעו להם, 'און ס'האט זיך איבער געדרייט די גאנצע יוצרות'. שאע"פ שהמן ואחשוורוש היו הבעלי בתים, שהמן היה לו הממון לבנות את הביהמ"ק³, ואחשוורוש הוצרך ליתן רשות (כידוע שכבר נתן רשות וחזר בו בעצת המן ובניו), 'און אלעס האט זיך איבער געדרייט אין איין מינוט, 'ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר', זיי האבן מקיים געווען די 'קיימו וקבלו', און זיי האבן זיך אלע מאחד געווען צו מאכן אן אחדות ישראל, וואס אזוי זאל דער אייבערשטער קענען משרה זיין די שכינה מיט אונז צוזאמען'.

זאל דער אייבערשטער טאקע העלפן. מ'זאל האבן די כח און מוח, גלייבן אין אונזערע קבלה, א מענטש גייט דורך תקופות, מ'דארף טאקע קענען מאמין זיין באמונה שלימה, און דער אייבערשטער וועט אודאי לעכטיג מאכען די עבודה פון יעדע איד, אז ס'זאל קענען זיין 'ראוי שתשרה עליו שכינה', אפילו אז ס'שווער צו פארשטיין ווי קען דאס זיין, אבער דאס איז די מציאות! די גמרא זאגט (מנחות טז, ב) אז הקורא קריאת שמע שחרית וערבית האט שוין מקיים געווען 'והגית בו יומם ולילה', דאס הייסט ער ווערט נדבק אינעם אייבערשטן, דאס איז די 'שמע ישראל', מ'זאל קענען טאקע זוכה זיין צו א לעכטיגע וועלט, בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

וכל זה שייך רק בשבת קודש, דהנה ידוע שבששת ימי המעשה תלוי המשכת המוחין להז"א ונוק' כנ"ל דייקא בעבודתינו בתורה ומצות כדבעי וזולת זה אין מאיר בז"א רק ו' הקצוות ואין להז"א והנוקבא יחוד אבל בשבת קודש שהוא מעין העתיד אין היחוד שלהם תלוי במעשה התחתונים וכל עליות העולמות והיחודים נעשים מאליהם ומאירים בז"א ונוקבא כל י' הספירות והם נתעלים לבחי י"ה. ואכן הרבה פעמים במשך ששת ימי המעשה קשה לאדם ליישר אורחותיו לבעור רק בעבודת השי"ת, ומשום זה כותבים הספה"ק² 'לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת', שרק בשבת יכול האש לבעור כראוי וכנכון. ומטעם זה אומרים 'שמע ישראל' ב'כתר' במוסף של שבת שאז הוא ה'שמע ישראל' האחרון שבשבוע, ואז היא עיקר מסירות נפש הבונה את עבודת כל השבוע, ובאותה זמן מתאחדים עם השי"ת באופן גבוה ונשגב מאד ונעשים 'איינס' עמו. ומיד אחר עבודה זו מגיעים לדרגת מנחה של שבת, שאומרים 'אתה אחד ושמןך אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ', שזהו מה שכתוב בתפילין דקוב"ה כידוע (ברכות ו, א) 'מ'ווערן מיר איינס! און דענסמאל ווערט די זאך קלאהר, די זאך ווערט זייער זייער קלאהר'. ואז מתעורר ה'איתפשוטותא דמשה בכל דרא ודרא', [כידוע שאז היה הסתלקות משה רבינו, וכמבואר אצלינו במק"א שהסתלקות משה רבינו היינו שנכנסה נשמתו לתוך כל ישראל], ובכל אדם מתעורר אז הכח משיח שבו, וכשיתגלה זאת נראה שכל ההסתר פנים לא היה הסתר פנים כלל, 'און די אלע זאכן וואס האבן מרחק געווען יעדעם איינעם, דארף מען פארשטיין אז דאס איז ווייל דארטן ליגט א ניצוץ הקדוש וואס מ'קען נישט ארויס נעמען נאר אזוי'.

זהו 'ויקהל משה את כל עד"ת בני ישראל', שלקח את כל הכתרים האלו של כל ישראל הנקראים עדין (אור לשמים שם) ואספם יחד, ואסף את כלל ישראל ואמר להם 'אז איר וועט זיך האלטן צוזאמען קען איך אייך געבען אייער קרוינען', וזה יכול להיות רק בשבת קודש. וזהו הענין להתאסף בליל שב"ק, שעיקר ביעור האש ההתלהבות בשירות ותשבחות היא אז בליל שבת, 'ווי אזוי די וואך פארט, פארט עס, אבער ס'קומט שבת, מ'איז זיך מאחד צוזאמען, מ'טוט

מושבותיכם, פירוש שלא יוכל לבער ולבטל את ההתלהבות מישאל לעבודתו ית"ש, ביום השבת - נתפעל זאת ביום השבת".

³ כדאיתא במדרש שוחר טוב (קאפי' ע"ה) שממנו של המן שניתן למרדכי ואסתר היה להם ממה לבנות את הביהמ"ק [ושלכן נחרבה לבסוף שלא היה ממון נקי בשלימות].

² ז"ל האור לשמים בד"ה לא תבערו: עוד נ"ל כי איתא (ע' סוכות טד, א) צדיקים אין להם מנוחה, כי מי שהוא עובד להשי"ת בהתלהבות, השקט לא יוכל, וזה היה בחינת יוסף ויעקב בוקעות ועולה, והיצר הרע מתגבר וכל מגמותיו להשבית חלילה מלעבוד לשמו הגדול בהתלהבות. ובשב"ק הוא עת רצון לפעול שלא יושבת חלילה ההתלהבות מבני ישראל לעבודתו ית"ש. זכ"ה לא תבערו אש בכל

שב"ק פרשת ויק"פ תשפ"ג

[מפאת מחלתו וחולשתו של רבינו שליט"א בשנה שעברה קיצר בשבועות האלו באמירת דברי תורה]

ליל שב"ק

שהוקם מאליו.

והנה לכאורה אפילו קרשים גדולים כל כך, הרי יכולים להקימו ע"י מאה בני אדם, שכן כמה כבד כבר יכול להיות. ועוד, הרי לא מצינו דבר זה שהיה נס בזה שמושה הקימו כי אם ביום השמיני למילואים ר"ח ניסן, והרי כל שבעת ימי המילואים שאנו עומדים בו עכשיו (מכ"ג אדר), הקים משה את המשכן בכל יום ויום, ויש אומרים שהקימו ב' או ג' פעמים בכל יום, ושם לא מצאנו שהיה נס מיוחד בדבר זה. ועוד, שהרי גם לאחר מכן כשהלכו למסעם היו מקימים את המשכן כשחננו, ושם אף לא כתיב שמושה הקימו ובודאי לא ע"י נס, אלא הלויים הם שהקימוהו, ומה מצאנו כאן שהיה צריך משה נס בדבר.

אלא על כרחינו שאין זה כפשוטו שמחמת כובד הקרשים לא היו יכולים להקימם בפועל, אלא הענין היה שהפנימיות המשכן זה לא היה יכול לפעול כי אם בכחו של משה רבינו וע"י נס. כי העיקר בכל דבר הוא ההתחלה, ואכן לא היה צריך משה להקים את המשכן רק ביום הראשון כשחינכו אותו לראשונה ושם היה נצרך לנס שכן היה צריך לעשותו בכחות עצמו, [בימי החנוכה הרחיב רבינו עפ"י יסוד זו שלכן לא היו יכולים להשתמש בשמן טמא אע"פ שטומאה הותרה בציבור כקושיית הפני יהושע, מפני שאז חינכו את המקדש מחדש, וכשמחנכים המקדש מחדש צריכים לזה שמן טהור דוקא].

והרי איתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא, ובכל אחד מיישראל יש לו ניצוץ ממושה רבינו, וזהו כוונת הדבר שהמשכן לא נחרבה מעולם, שכן יש בכל אחד ואחד מיישראל הכח של משה ושל המשכן שיסודו היא שיהיה המשכן קיים בתוך כל אחד ואחד.

זה טעם הדבר שנרמז בתחילת הפרשה כאן כל ימות קיום הבתי מקדש, להורות לישראל שיהיו כמה תקופות, גלגל, נוב גבעון, שילה, ביהמ"ק ואח"כ הגלות, והגילוי כאן היא שידעו שכולם הם בהמשך אחד, ושגם בימי הגלות המשכן קיים ורק שנתמשכן [כמו שכתב רש"י] אבל באמת הוא קיים, והרי אמרנו שהמשכן יש בו קדושה מחמת עצמו יהיה מה שיהיה ואף ללא שתעמוד בפועל והשכינה תהיה בו.

והנה המגלה עמוקות בספרו כתב רנ"ב אופנים על 'ואתחנן', ובאופן ע"ה כתב עה"פ 'הוקם המשכן', שבאותו היום שהקים משה את המשכן כבר התחיל לתקן המאה ברכות, שהם כנגד המאה אדנים שהיו בהמשכן. ובוה למדנו שהקשר שיש לנו עם המשכן עד היום הזה, היא בכך שאנו מברכים מאה ברכות בכל יום, שאז מדברים נוכח פני ה'.

"אלה פקודי המשכן אשר פקד על פי משה עבודת הלויים ביד איתמר בן אהרן הכהן"

ידוע מה שמפרש רש"י בזה וז"ל: המשכן משכן שני פעמים רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבניו על עונותיהן של ישראל, עכ"ל. וכן כתבו עוד מהמפרשים הראשונים, ומוסיפים עוד, שתיבות המשכן משכן הם הגימטריא של מנין השנים שהבית היה קיים, [שתיבת המשכן עם האותיות בגי' ת"כ, שת"כ שנים עמדה ביהמ"ק השני על תילה, ותיבת משכן בגי' ת"י שכן היה קיים ביהמ"ק הראשון]. והרבינו בחיי כתב עוד שתיבת העדו"ת הם השנים שמשבנה משה את המשכן עד בנין בית ראשון.

והנה, להבין מהו החילוק בין משכן לביהמ"ק נימא, שכן מצאנו שהפוסקים דנים גבי חיוב נשים שיש נפקא מינה בין משכן למקדש אם נשים מחוייבות בבנינו, אבל הנוגע לעניינינו היא, דהנה ידוע שהמשכן היתה דוגמת בריאת שמים וארץ, וכמו שארז"ל (ברכות נה): "יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בו שמים וארץ", והיתה דוגמת הבריאה בהרבה מענייניו [עי' רבינו בחיי]. ובכן נאמר כי המשכן יש לה קדושה מחמת עצמה, ולא רק מפני שהשכינה שורה בה, אלא מפני עצם היותה דוגמת הבריאה. לא כן ביהמ"ק שכל קדושתה היתה רק משום שהיתה מקום להשראת השכינה.

והנה המשכן בפשטות לא נחרבה מעולם, שהרי רק לגבי שני הבתי מקדש מצאנו שנחרבו אבל המשכן לא הוזכר מעולם שנחרבה. אמנם בחתם סופר יש כן איזה משמעות שהמשכן נחרבה (עי' בפרשת תרומה ד"ה ויקחו לי תרומה השמיני), אבל בפשטות אינו כן אלא שלא נחרבה מעולם, שלא כמו שני בתי המקדש, ששם אף שאמרנו כבר כמה פעמים בשם הזוהר שגם חורבנם שלהם אינה אלא אחיזת עיניים, אולם מכל מקום מצאנו שנחרבה, לא כן במשכן. ויש כמה מהלכים היכן היא נמצאת. בפשטות אמרו שהיתה מונחת בתוך הביהמ"ק, שהרי היתה עלי' על גבי הקודש הקדשים, ושם היתה מונחת קרשי המשכן.

כתיב באמצע הפרשה (שמות מ ז-יח) "ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן. ויקם משה את המשכן", וכתב רש"י (לעיל לט, לג ד"ה ויביאו אל משה) שלא היה יכול להקימו שום אדם מחמת כובד הקרשים שאין כח באדם לזוקפן, ורק משה היה יכול להקימו, וגם הוא באמת לא הקימו אלא שהוא התעסק בהם, והמשכן נזקף וקם מאליו כמו שכתוב "הוקם המשכן" דהיינו

היה נעשה למעלה מדרך הטבע, בבחינת "הוקם המשכן", מאליו.
זאל דער אייבערשטער העלפן, מ'זאל האבן די כח און מוח, מ'גייט
אריין אין א חודש פון התחדשות, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו
נפלאות" (מטו, ז טו), במהרה בימינו אמן.

**{ בשל"ם היה הדב"ק מוסבים על עניני פרשת ושב
החודש שחלה אותה שבת, ממילא נביא אותם במילואם
בשבת החודש הבעל"ט בעז"ה }**

ולבאר הדבר נאמר, שהרי במתן תורה האיר אור ה' באופן גדול מאד
על כל ישראל, ולאחר החטא העגל סילק את שכינתו מביניהם, אבל
הניח להם מקום של מאה אמות ובו מאה אדנים להשראת השכינה,
זהו המשכן וזהו המאה ברכות שנשאר לנו כהיום שהם כנגדם.

נכנסים אנו עכשיו לחודש ניסן, שהוא חודש של ניסים, שהיו
מקריבים את הקרבן פסח שלא ע"פ דרך הטבע כלל, כמבואר
בחז"ל שהיו שם בהמות הרבה כל כך עד שההר הבית היה נראה
לבן מרוב הבהמות, ואעפ"כ הספיקו והקריבו את כולם בזמן מועט
ובמקום מועט, והיא משום שכולם היו אז במדריגה גבוהה, שהכל

מרגניתא דמלכא

אמירות נעימות ופנינים יקרים
שהשמיע כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
בלילי שבת קודש בעת עריכת שלחנו הטוהור

פרשת ויק"פ - החודש תשפ"ג

א.

רמז נאה איתא במגלה עמוקות (פרשת תרומה דרוש ט), דבפרשיות תרומה וויקהל כתוב בתורה כ"ד פעמים 'עצי שטים' (י"א בפר' תרומה וי"ג בויקהל), ורזי עילאי הוא נגד הכ"ד אלפים תלמידים של רבי עקיבא שנפטרו ונסתלקו, בעבור החטא שחטאו ישראל בשטים במעשה דזמרי בן סלוא, ושם כבר נפלו במגיפה כ"ד אלף משבט שמעון (במדבר כה, ט), ונשמות הללו נתגלגלו שנית בתלמידי ר"ע כדאיתא ברמ"ע מפאנו (גלגולי נשמות אות ל), ונפטרו בין פסח לעצרת כשלא נהגו כבוד זה בזה.

ובעצם מקום שטים היה מקום מיוחד לזנות, וע"י העמדת העצי שטים טיכס משה רבינו עצה על החטא שלא יזנו בשטים, אבל למעשה בפועל חטאו אז עד שבסוף תיקנו אף אותו חטא, [וכעין דאיתא במדרש תנחומא (סו"פ תרומה), למה קרא אותה עצי שטים, אלא כדי לרפאות החטא שעשו ישראל בשטים]

ב.

עוד במגלה עמוקות (בספרו רנ"ב אופנים על ואתחנן אופן עה) שביום הקמת המשכן בר"ח ניסן אמרו ישראל ה' הוא האלוקים (פסיקתא רבתי פ"ד).

ויש לתמוה, דהרי לפי פשוטו של מקרא אמרו ישראל ראשונה פסוק זה שנים רבות לאחר מכן, בהר הכרמל אחרי שנתגלה כבוד שמים בפרהסיא כשירד אש מלמעלה על עולתו של אליהו, ואז נתגלה לעין כל כי ה' הוא האלקים (מלכים א יח, לט) ונביאי הבעל בדאים.

אלא י"ל בהקדם עפ"י מה דאיתא מהרמח"ו (שעה"ג הקדמה לב) דנדב ואביהוא נתעברו שנית בנשמת אליהו התשבי.

והנה זה שהקריב אליהו עולה לה' מחוץ לעזרה, היתה אחרי שכבר נאסרו הבמות בזמן ירבעם בן נבט, אלא היתה הוראת שעה שיכול להקריב קרבן אף בשעת איסור במות, כדאיתא במדרש (בראשית רבה פב, ה) שאמר הקב"ה ליעקב עתידין בניך לבנות מזבח להקטיר עליו בשעת איסור הבמות, ואני מתרצה בדבר.

ובזה תיקן אליהו את אשר פגמו נדב ואביהוא, שביום כלות משה בר"ח ניסן הקריבו אש זרה אשר לא צוה אותם ה', ובאש נתקנו שע"י האש שירדה מלמעלה ע"ג הבמה, נתקדש שמו של מלכי המלכים בפומבי.

ובזה אפשר לומר, שכבר אמרו ישראל בשעת ההקמה ביום ר"ח ניסן את הפסוקים ה' הוא האלוקים שצעקו בני ישראל בהר הכרמל, להראות שכבר מוכן תיקונם ברבות הימים ע"י אליהו הנביא.

להערות והארות או לקבל הגליון מדי שבוע בשבוע ע"י e-mail יש לפנות להמערכת ע"ד toraskosov@gmail.com